

NAFAS Olish A'ZOLARI KASALLIKLARI: BRONXIT VA PNEVMONIYA.

Yusupova Masturaxan Kaxramonjonovna,

Abu Ali Ibn Sino nomidagi salomatlik

texnikumi o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada nafas olish a'zolarining keng tarqalgan kasalliklari – bronxit va pnevmoniya haqida batafsil ma'lumot beriladi. Kasalliklarning sabablari, rivojlanish mexanizmi, alomatlari, diagnostikasi va davolash usullari yoritiladi. Shuningdek, profilaktika choralari ham alohida e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: bronxit, pnevmoniya, nafas olish a'zolari, yallig'lanish, viruslar, bakteriyalar, antibiotiklar, profilaktika, immunitet.

Bronxit – bu bronxlar shilliq qavatining yallig'lanishi bo'lib, u o'tkir va surunkali shakllarda kechishi mumkin. Kasallik ko'pincha virus yoki bakteriyalar ta'sirida rivojlanadi.

Bronxit sabablari

- Virusli infeksiyalar (gripp, adenovirus, paragripp)
- Bakterial infeksiyalar (*Streptococcus pneumoniae*, *Mycoplasma pneumoniae*)
- Chekish va havoning ifloslanishi
- Allergik omillar
- Immunitetning zaiflashishi

Bronxit alomatlari

- Quruq yoki balg'amli yo'tal
- Nafas olishda qiyinchilik
- Ko'krak qafasida og'riq
- Isitma va umumiy holsizlik
- Nafas chiqarishda hushtakga o'xshash ovozlari

Bronxitni diagnostikasi

- Klinik tekshiruv
- Rentgenografiya
- Laboratoriya tahlillari (qon tahlili, balg'am tahlili)

Bronxitni davolash

- Antiviral yoki antibakterial dorilar
- Mukolitik va yo'talga qarshi vositalar
- Ingalatsiyalar va fizioterapiya
- Ko'p suyuqlik ichish va dam olish

Pnevmoniya – bu o'pka to'qimasining yallig'lanishi bo'lib, virus, bakteriya yoki zamburug' infeksiyasi natijasida kelib chiqadi. Bu kasallik bolalar, qariyalar va immuniteti zaif insonlar orasida og'ir kechishi mumkin.

Pnevmoniya sabablari

- Bakterial infeksiyalar (*Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*)
- Virusli infeksiyalar (COVID-19, gripp)
- Aspiratsion pnevmoniya (ovqat yoki suyuqlik o'pka ichiga tushishi)
- Surunkali kasalliklar (qandli diabet, yurak yetishmovchiligi)

Pnevmoniya alomatlari

- Isitma va qaltirash
- Kuchli yo'tal va balg'am ajralishi
- Nafas qisishi va ko'krak qafasida og'riq
- Holsizlik va terining oqarishi

Pnevmoniyani diagnostikasi

- O'pka rentgenografiyasi
- Qon va balg'am tahlili
- Pulsoksimetriya (qon kislorod darajasini aniqlash)

Pnevmoniyani davolash

- Antibiotik yoki antiviral preparatlar
- Mukolitik va bronxodilatator dorilar

- O'pka ventilyatsiyasi va kislorod terapiyasi
- Ko'p suyuqlik ichish va yotoq rejimi

Profilaktika

- Gripp va pnevmoniyaga qarshi emlash
- Sog'lom turmush tarzini olib borish
- Qo'llarni tez-tez yuvish va shaxsiy gigiyenaga rioya qilish
- Toza havoda ko'proq bo'lish va sport bilan shug'ullanish

Bronxit va pnevmoniya – nafas olish a'zolarining keng tarqalgan kasalliklari bo'lib, ularga o'z vaqtida to'g'ri yondashish muhim ahamiyatga ega. Kasalliklarning oldini olish uchun immunitetni mustahkamlash, gigiyena qoidalariga rioya qilish va tibbiy profilaktikani unutmaslik zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. World Health Organization. (2023). Respiratory Diseases: Causes and Prevention.
2. Mayo Clinic. (2023). Pneumonia: Symptoms, Diagnosis, and Treatment.
3. American Lung Association. (2022). Bronchitis and Its Management.
4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi. (2023). Nafas olish kasalliklarini davolash bo'yicha klinik qo'llanma.